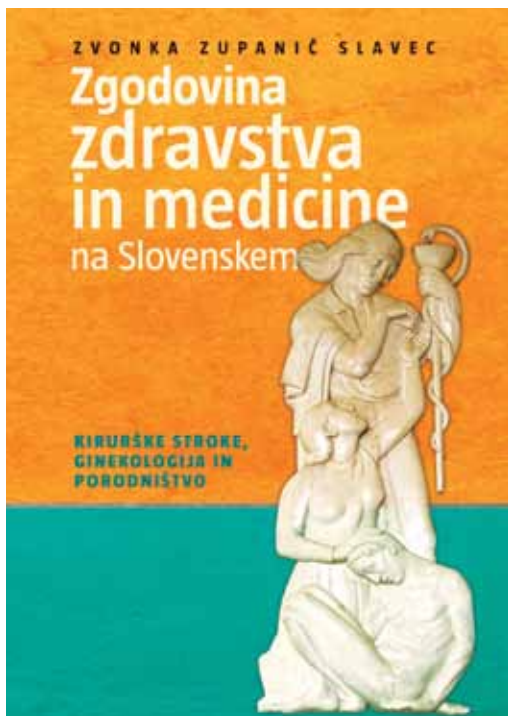

Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem

Enciklopedična monografija prof. dr. Zvonke Zupanič Slavec

Zdravnica in zgodovinarica medicine z Inštituta za zgodovino medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec je pri dolgoletnem delu na tem področju usvojila poglobljeno znanje in ga strnila v obsežno monografijo v treh knjigah *Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem*. Izšli sta prvi dve knjigi, več kot 900 strani dolgi in opremljeni z več kot 2.200 fotografijami. Naslov prve knjige je *Medicina skozi čas, javno zdravstvo in farmacija*, druge pa *Kirurške stroke in porodništvo*. Povzeto po knjižnem povzetku recenzentov prof. dr. Alenke Radšel Medvešček in prof. dr. Dušana Sketa lahko zapišemo sledeče: Namen monografije je, da zanamcem ohrani v spominu razvojno pot slovenskega

zdravstva. Zato so v knjižni prikaz vpeti vsi presežki celotnega slovenskega prostora, poudarek pa ostaja na osrednji regiji, kjer je bilo do nedavnega in je v pretežni meri še vedno zbranega največ znanja, izkušenj, raziskovalnih in pedagoških možnosti kakor tudi vrhunske tehnologije. Monografija bo zanamcem ohranila spomin na izjemni trud zdravstvenega osebja in naše družbe pri reševanju življenj in prikazala bogastvo opravljenega preventivnega dela, ki izboljšuje kakovost življenja in podaljšuje življenjsko dobo, ter tudi rehabilitacijskega in paliativnega truda ter duhovne opore, kar s humanizacijo medicine olajšuje bolnikom pri srečevanju z boleznijo in smrtjo.

V prvem delu s podnaslovom *Medicina skozi čas, javno zdravstvo, farmacija* se bralci lahko seznajajo z ljudsko medicino, prvimi medicinskimi in farmacevtskimi šolami, samostansko medicino in karitativnimi ustanovami ter sodobno znanstveno medicino. Prikazani so razvoj javnega zdravstva in njegovih spreminjajočih se sistemov ter zakonodaje, nastanek zdravstvenih domov in posameznih bolnišnic (civilnih, vojaških, splošnih in specialnih), zasebnih zdravstvenih domov (sanatorijev), medicina v izrednih razmerah, vojna saniteta v prvi in drugi svetovni vojni ter posebej lekarništvo in farmacevtska industrija.

Drugo delo s podnaslovom *Kirurške stroke, ginekologija in porodništvo* prikazuje razvoj operativnih medicinskih strok z najobsežnejšo stroko kirurgijo (splošno kirurgijo, abdominalno kirurgijo, travmatologijo, kardiovaskularno kirurgijo, nevrokirurgijo, torakalno kirurgijo, plastično, rekonstruktivno in opeklinsko kirurgijo, urologijo, otroško kirurgijo ter maksilofacialno in oralno kirurgijo). Sledijo historijati drugih strok, ki so večinoma tudi kirurške: oftalmologije, otorinolaringologije, ortopedije ter ginekologije in porodništva. Temeljito so popisani razvojni koraki strok, ki čvrsto podpirajo kirurgijo: anesteziologije, transfuzijske in transplantacijske medicine, ter diagnostično-terapevtskih strok – radiologije in nuklearne medicine. Poglavlja se razvojno dotikajo tudi dela negovalnega osebja. Vsebinsko sklence rehabilitacijska medicina.

Tretji del, ki bo izšel v letu 2019, prikazuje razvoj neoperativnih medicinskih strok s kraljico medicine – interno medicino – in njenimi vejami (kardiologijo, angiologijo, intenzivno interno medicino, pulmologijo, gastroenterologijo, endokrinologijo, nefrologijo, revmatologijo, hematologijo, geriatrijo, toksikologijo), pediatrijo, infektologijo, nevrologijo, dermatovenerologijo, onkologijo in psihiatrijo. Predstavljen je tudi razvoj dentalne medicine, nege, laboratorijsko-diagnostične dejavnosti, mikrobiologije in

imunologije, patologije, sodne medicine in drugih predkliničnih strokovnih in raziskovalnih dejavnosti, zdravstvenega delovanja slovenskih zdravilišč, zdravstvenega šolstva, zdravstvenih združenj in njihovih glasil ter drugih, z zdravstvom povezanih ustanov v osrednji Sloveniji.

Zaradi večje preglednosti sta na koncu vsakega poglavja dodana povzetek in njegov prevod v angleški jezik, vse skupaj pa zaključijo še skupni slovenski in angleški povzetek knjižne vsebine.

Monografija zapolnjuje vrzel v slovenski zgodovini medicine, zdravstva in farmacije. Avtorica s sodelavci je z znanjem, prizadevnostjo in bogatimi knjižnimi izkušnjami uspela v njej strniti zelo obsežen razvoj zdravstva, medicine in farmacije pri nas. Pri njenem nastajanju so sodelovali usposobljeni strokovnjaki, tudi recenzenti posameznih poglavij. Knjigo je izdala Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, založnika pa sta Slovenska matica (slovenskamatica@siol.net) in Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije (zgmed@siol.net). Cena več kot 900 strani obsegajoče monografije v dveh knjigah s približno 2.200 slikovnimi prilogi znaša 98 evrov. Več informacij je na voljo pri založbi.